

W okresie trwania sympozjum odbyło się również kolejne posiedzenie międzynarodowej grupy roboczej do badania kapitalistycznej integracji, na którym dokonano oceny dotychczasowej pracy oraz ustalono program badawczy na najbliższe lata.

Teresa Dohnalowa

PERSPEKTYWY INTEGRACJI ZACHODNIOEUROPEJSKIEJ (MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM W KARPACZU)

W dniach od 19 do 22 września 1973 r. odbywało się w Karpaczu-Bierutowicach międzynarodowe sympozjum na temat perspektyw zachodnioeuropejskiej integracji. Wzięli w nim udział reprezentanci Bułgarii, Czechosłowacji, NRD, Polski, Rumunii, Węgier i ZSRR.

Badanie perspektyw procesów integracyjnych w Europie zachodniej zawiera w sobie aspekty poznawcze, jak i praktyczne, bowiem następstwa rozwoju integracji odnoszą się nie tylko do krajów uczestniczących w ugrupowaniach zachodnioeuropejskich. Dyskryminacyjna polityka tych ugrupowań wobec krajów trzecich, szczególnie państw obozu socjalistycznego, wymaga prowadzenia polityki skoordynowanej, opartej na gruntownym rozeznaniu aktualnego stanu integracji zachodnioeuropejskiej i przypuszczalnych kierunków jej rozwoju. Ostatnie zadanie przysparza jednak dużych trudności. O perspektywach rozwojowych decyduje złożoność samego zjawiska integracji, będącego rezultatem współzależności wielu różnych czynników ze sfery sił wytwórczych, stosunków produkcji oraz nadbudowy polityczno-organizacyjnej. Dlatego w badaniach nad perspektywami rozwoju określonej integracji regionalnej, w tym także integracji w Europie zachodniej, rezultaty najbardziej prawdopodobne można uzyskać tylko na drodze kompleksowego badania tego zjawiska.

Ważne są zatem zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki ekonomiczne, polityczne, społeczne. Jednakże opracowanie kompleksowej analizy prognozy integracji kapitalistycznej w Europie zachodniej, przy uwzględnieniu wszystkich aspektów, jest dopiero zadaniem na przyszłość, wymagającym skoordynowanego wysiłku wielu badaczy. Obecnie, do zadań głównych należy opracowanie prawidłowej podstawy metodologicznej prognozowania, wypracowanie i wypróbowanie na konkretnych przykładach metodyki i poszczególnych elementów prognostycznego instrumentarium oraz postawienie prawidłowej, opartej na marksistowskiej ocenie integracji w kapitalizmie, roboczej hipotezy możliwego rozwoju tych procesów.

Dyskusja, która rozwinęła się podczas sympozjum, koncentrowała się przede wszystkim na problemach poruszonych w referatach: B. i K. Błahutów (Polska), *Metody prognozowania rozwoju procesów ekonomicznej integracji kapitalistycznej*, J. Sziszkowa (ZSRR), *Niektóre perspektywy ekonomicznej integracji krajów EWG* i K. Błahuta, S. Kasian (Polska), *Zachodnioeuropejska integracja gospodarcza — perspektywy i prognozy jej rozwoju*.

Zwrócono między innymi uwagę na fakt, że badaniom przyszłości poświęca się dużo uwagi w świecie i że w coraz to wyższym stopniu traktuje się je jako dyscyplinę naukową. Podkreślano szerszy zakres badań prowadzonych w krajach socjalistycznych, które oparto na marksistowskiej teorii rozwoju społeczeństw i które nie kończą się jedynie na przewidywaniu, ale aktywnie uczestniczą w tworzeniu przyszłości (Z. Nowak — Polska). Dostrzeżono także potrzebę rozszerzenia zakresu badań. Wysuwane postulaty dotyczyły zarówno konieczności uwzględniania w prognozowaniu ekonomicznym prognoz politycznych i społecznych (R. Gündel — NRD), jak i zrewidowania dotychczasowych prognoz ekonomicznych, nie uwzględniających takich elementów, jak np. wpływ postępu technicznego i ekonomicznego na rozwój społeczny (Z. Nowak, S. Sawa — Rumunia), względnie wyczerpywania się surowców i zanieczyszczanie środowisk (L. Olszewski — Polska). Znaczenie wpływu czynników zewnętrznych na rozwój integracji zachodnioeuropejskiej i konieczność uwzględnienia ich w badaniach prognostycznych podkreślała M. Skworców (Rumunia). Szerzej na temat ogólnoeuropejskiej współpracy, jako perspektywicznego czynnika rozwoju integracji zachodnioeuropejskiej, wypowiadała się W. Grabska (Polska).

Podczas oceniania trudności łączących się z wyborem i zastosowaniem metod prognozowania, jak również z samym prognozowaniem procesu integracji zachodnioeuropejskiej (R. Gündel), wykazano duże zainteresowanie kwestią tzw. pełnej integracji, a ściślej, próbami określenia tego pojęcia i przewidywanymi terminami jej osiągnięcia, w zależności od przyjętych kryteriów (Ch. Nokow — Bułgaria; S. Tikal — Czechosłowacja; K. Błahut — Polska), i co się z tym wiąże — perspektywami unii walutowej (J. Rutkowski — Polska).

Konferencja nie tylko przekonała uczestników o potrzebie rozwijania badań prognostycznych nad europejską integracją ekonomiczną, ale również zarysowała piętrzący się ogrom wysiłku badawczego, jaki musi być pokonany przez wszystkich zajmujących się tą problematyką.

W czasie trwania sympozjum naukowego odbyło się kolejne, IV posiedzenie Międzynarodowej Grupy Roboczej do badania integracji ekonomicznej w warunkach kapitalizmu monopolistycznego. Między innymi omówiono wyniki sympozjum w Karpaczu oraz przygotowania do III Międzynarodowej Konferencji w Sofii w 1974 r. pod nazwą: *Ekonomiczna efektywność i skutki zachodnioeuropejskiej integracji*. Przedyskutowano ankietę na temat perspektywy zachodnioeuropejskiej integracji, która w formie zmodyfikowanej zostanie rozesłana do ekspertów w poszczególnych krajach socjalistycznych, następnie plan trzeciego zeszytu „Biuletynu” grupy roboczej oraz, wstępnie, temat i układ monografii zespołowej pt. *Zachodnioeuropejska integracja i jej miejsce w gospodarce kapitalistycznej*.

Hanka Dmochowska

